

22.04.2025

liczba egzemplarzy liczba załączników

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Art. 74. Ochrona środowiska jako obowiązek władz publicznych

1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.

2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych.

3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.

4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.) w art. 4 stanowi, że:

1. Obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym.

2. Organy administracji publicznej są obowiązane do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.

3. Obowiązkiem organów administracji publicznej, instytucji naukowych i oświatowych, a także publicznych środków masowego przekazu jest prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie ochrony przyrody.

Toruń, dnia 22 kwietnia 2025 roku

Do

Rady MIEJSKIEJ w SZCZAWNIE ZDROJU

Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju

ul. T. Kościuszki 17, 58-310 Szczawno-Zdr.

PETYCJA składana w interesie PUBLICZNYM

Niniejszym wnoszę, wnioskuję, ślicznie proszę o

1. Zmianę - AKTUALIZACJĘ Prawa Miejscowego w zakresie funkcjonowania 103 pomników przyrody tj UTWORZENIE UCHWAŁY (lub Uchwał) Rady Miejskiej w sprawie pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Szczawno Zdrój w celu dostosowania prawa miejscowego do aktualnych przepisów wynikających z ustawy o ochronie przyrody i wyeliminowania niejasności w zakresie sprawującego nadzór
2. Wydanie stosownego polecenia lub przyjęcie uchwały zobowiązującej organ wykonawczy do cyklicznego przedstawiania Radzie Miejskiej – nie rzadziej niż raz na rok lub raz na dwa lata Raportu dotyczącego aktualnego stanu pomników przyrody, obejmującego ocenę ich zdrowotności, kompletności oznakowania, stanu otoczenia oraz potrzeb w zakresie niezbędnych prac pielęgnacyjnych.

Uzasadnienie:

Ad 1

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 2004 roku **jedynym zarządzającym** pomnikami przyrody na swoim terenie są Rady Miast (Gmin) wraz z Burmistrzem (Wójtem, Prezydentem)

Zgodnie z rozporządzeniem ministra środowiska z 2012 roku o Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody (CRFOP) prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (GDOŚ) to Rady Miast (gmin) są zobowiązane do uaktualnienia Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody w zakresie danych dotyczących pomników przyrody znajdujących się na ich

terenie. Odbywa się to w formie uchwał po uzgodnieniu z RDOŚ i finalnie wystaniu do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Zgodnie z art. 21 pkt 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. o *zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie* (Dz. U. z roku 2009 Nr 92, poz. 753 ze zm.), rady gmin przejęły WSZYSTKIE KOMPETENCJE organów które utworzyły lub ustanowiły pomniki przyrody w przeszłości.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty **należy do zadań własnych gminy**, przy czym zadania własne obejmują m. in. sprawy **ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej**.

Wskazanie **sprawującego nadzór jest aktualnym wymogiem** w procedurze tworzenia uchwał ustanawiających pomniki przyrody i wynika on z art. 44 punkt 2 ustawy o *ochronie przyrody*.

Na terenie gminy Szczawno Zdrój zgodnie z danymi CRFOP winny znajdować się przynajmniej 103 pomniki przyrody – na wszystkie 103 z terenu gminy, **które funkcjonują, ale zostały utworzone przez organy, które już nie istnieją lub nie posiadają kompetencji do zarządzania pomnikami przyrody albo w akcie ustanawiającym nie wskazano sprawującego nadzór**. Po dacie 01.08.2009 r. wszedł w życie przepis art. 21 pkt. 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. o *zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie*, który przyznaje kompetencje w tym zakresie radom gmin. Kompetencje te są zgodne z ustawą o ochronie przyrody z 2004 roku. Jednak w „starych”, „dawnych” aktach prawnych kompetencje pozostały niezmienione. Jest to przyczyna i powód nieporozumień np. w zakresie określenia zarządzającego. Ponadto istnieje niezgodność w tym zakresie pomiędzy ustawami – aktami wyższego rzędu – uchwałą o ochronie przyrody z 2004 roku, a uchwałami mniejszego rzędu – aktami ustanawiającymi pomniki przyrody (prawo miejscowe).

W 2018 roku NIK przeprowadził kontrolę 29 gmin w zakresie lokalnych form ochrony przyrody. W kontrolowanych gminach ponad 70% lokalnych form ochrony przyrody funkcjonowało na podstawie aktów prawa miejscowego, wydanych przez inne niż rada gminy organy. Akty te nie spełniały obowiązujących wymogów i zawierały nieaktualne dane. Mimo to w 90% gmin nie podejmowano działań w celu wydania przez rady gmin uchwał dostosowujących ww. akty prawa miejscowego do obecnego stanu prawnego i faktycznego. NIK wydał rekomendacje dla Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów. Wnioskował między innymi o: „Dokonanie przeglądu stanu lokalnych form ochrony przyrody oraz ustalenie niezbędnych potrzeb dla ich zabezpieczenia; (...) **podjęcie działań dla zgodnego z przepisami prawa i stanem faktycznym uregulowania w aktach prawa miejscowego funkcjonowania lokalnych form ochrony przyrody**; (...) przekazywanie bieżących danych o ustanowieniu i zniesieniu formy ochrony do regionalnych dyrekcji ochrony środowiska i GDOŚ oraz zaktualizowanego ich stanu”. **Na podstawie danych w CRFOP Gmina Szczawno Zdrój nie przeprowadziła takich działań do tej pory.**

Celem niniejszej petycji jest poproszenie Rady Miejskiej w Szczawnie Zdroju o podjęcie działań w celu zmian prawa miejscowego i dostosowania „dawnych” aktów prawa miejscowego do wymogów aktualnego stanu prawnego, zgodnego z tymi w ustawach. Jest to również ważne dla uniknięcia nieporozumień lub niejasności interpretacyjnych w zakresie organu sprawującego nadzór nad tymi formami ochrony.

Niniejsza petycja jest powieleniem wniosków i uwag NIK z 2018 roku. Przy projektowaniu uchwały w sprawie pomników przyrody możecie się Państwo wzorować na uchwałach gmin, które spełniły już ten obowiązek: Czaplinek, Brodnica miejska, Koronowo (bardzo obszerna uchwała z 2024 roku), Golub-Dobrzyń wiejska, Nakło nad Notecią, Szubin, **Świecie**, Pruszcz, Dobra pow. Łebski, **Bolesławiec Wiejska**... Przykładowo jedna z pierwszych takich uchwał z Bydgoszczy pochodzi z roku 2014 krótko po obowiązywaniu Rozporządzenia Ministra Środowiska o Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody. Również na stronie GDOŚ znajdują się rekomendacje przesłane do wszystkich gmin w 2018 roku:

<https://www.gov.pl/attachment/eab816fb-6e1f-4000-b588-7d4292b87029>. Kliknięcie na link spowoduje ściągnięcie na dysk lokalny spakowanych plików 34MB. W załączeniu uchwała rady miejskiej **Świecie** – sugeruję i wnioskuję abyście Państwo czerpali z niej wzór gdyż zawiera wszystkie informacje zarówno w uchwale właściwej jak i w załączniku i jest jedną z najlepiej zredagowanych na tle całej Polski.

W nowej uchwale mogą się znaleźć aktualne wartości obwodów w pierśnicy (na wysokości 1,3m) lub inne dane. **Jest to doskonała okazja do dokonania przeglądu stanu zdrowotnego pomników, kompletności oznakowania, porządku wokół, stanu ilościowego w przypadku alei i pomników grupowych, poprawności położenia, poprawności i aktualności informacji w formularzach CRFOP itp. Możecie Państwo w nowej uchwale nadać nazwy poszczególnym pomnikom.**

Jeżeli jednak macie Państwo jakiegokolwiek wątpliwości, a przedstawione argumenty i źródła są nie wystarczające - sugeruję zwrócić się pisemnie do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, gdyż zgodnie z *art. 45a ust 2 ustawy o ochronie przyrody* to Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska koordynuje funkcjonowanie form ochrony przyrody i właśnie on winien udzielić Państwu wyczerpujących wyjaśnień.

Ad 2

Wprowadzenie systemu procedury corocznego informowania Rady Miejskiej w Szczawnie Zdroju o stanie pomników przyrody na terenie gminy jest jak najbardziej **zgodna z zasadami ochrony nad pomnikami przyrody**, stałego ciągłego nadzoru nad nimi, posiadania aktualnej informacji o nich w zakresie stanu zdrowotnego, porządku wokół, stanu oznakowania w celu zaplanowania koniecznych zabiegów pielęgnacyjnych oraz innych czynności zapewniających ochronę. Przepis art. 18 ustawy z 27.04.2001 r. - Prawo ochrony środowiska – nałożył na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowania dwuletnich raportów z realizacji programów ochrony środowiska. Z wykonania programów organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się radzie gminy. Przedmiotowy raport może być dołączony do tego programu lub daty, miesiące lub lata jego prezentacji mogą być określone osobno.

Jest to jak najbardziej zgodne z wnioskami pokontrolnymi NIK z 2018 roku po przeprowadzeniu kontroli w 29 gminach w zakresie ochrony lokalnych form przyrody, w których można znaleźć zalecenie: „Dokumentowanie działań kontrolnych dotyczących zachowania lokalnych form ochrony przyrody”.

Możecie Państwo zastosować inny wzór formularza, aczkolwiek ważne jest to aby były na nim informacje o porządku wokół, stanie oznakowania, stanie zdrowotnym lub innych uwagach dotyczących wykonania niezbędnych prac w celu ochrony pomników przyrody. Wzór przykładowego formularza na końcu.

Z punktu widzenia należytej ochrony pomników przyrody, porządku prawnego i prawidłowej realizacji zadań nałożonych na gminę - przeprowadzenie powyższych działań jest jak najbardziej wskazane i uzasadnione.

Wzór – Przykład Formularza - Raportu okresowej kontroli pomników przyrody 2025 . Wzór zawiera kilka przykładów pomników przyrody z Państwa Gminy – resztę danych proszę uzupełnić wg własnego uznania i wygody identyfikacji obiektów oraz prezentacji danych.

Pomnik / drzewo	Oznakowanie	Porządek/ Uwagi /Stan zdrowotny	Data / podpis
Klon jawor, Słowackiego 13 PL.ZIPOP.1393.PP.0221031.1801	?	Zła lokalizacja, zły opis	22.04.2025 D.M.
Wiąz górski, Słowackiego 13, PL.ZIPOP.1393.PP.0221031.1833	?	Błędna lokalizacja, ok. 40m	22.04.2025 D.M.
Cis pospolity, ul. Sienkiewicza 17 PL.ZIPOP.1393.PP.0221031.1820	?	Korekta lokalizacji, ok. 13 m, teraz na budynku	22.04.2025 D.M.
Cis pospolity, sanatorium Młynarz, Wojska Polskiego 3 PL.ZIPOP.1393.PP.0221031.1794	?	Korekta lokalizacji, w tym miejscu są schody... ok. 40m, nie ta ulica	22.04.2025 D.M.
Krzew (jaki gatunek?), cmentarz PL.ZIPOP.1393.PP.0221031.1841	?	Lokalizacja do korekty, w tym miejscu jest grób, opis nie wskazuje co jest przedmiotem ochrony	22.04.2025 D.M.
Krzew (jaki gatunek?), cmentarz PL.ZIPOP.1393.PP.0221031.1840	?	Lokalizacja do korekty, w tym miejscu jest grób, opis nie wskazuje co jest przedmiotem ochrony	22.04.2025 D.M.
Buk pospolity, ul. Kolejowa 13 PL.ZIPOP.1393.PP.0221031.1839	?	Korekta lokalizacji, ok. 10m w tej chwili na chodniku	22.04.2025 D.M.
Sosna czarna, „ul. Kolejowa i Pocztowa - skwer” PL.ZIPOP.1393.PP.0221031.1806	?	Korekta lokalizacji , aktualna lokalizacja na jezdni ul. Kolejowa	22.04.2025 D.M.
Krzew, nie wiadomo co jest przedmiotem ochrony, lokalizacja Kościuszki 3 PL.ZIPOP.1393.PP.0221031.1842	?	Korekta lokalizacji, w tej chwili na budynku Kościuszki 6	22.04.2025 D.M.
Cis pospolity, przy stawie od ul. Kolejowej, Park Szwedzki PL.ZIPOP.1393.PP.0221031.1844	?	Lokalizacja aktualnie na budynku Ratuszowa 5a	22.04.2025 D.M.
Cis pospolity, skwer przy ul. Kolejowej i Pocztowej... PL.ZIPOP.1393.PP.0221031.1807	?	Aktualna lokalizacja na ulicy Ratuszowej...	22.04.2025 D.M.
Nie spotkałem do tej pory tylu błędów lokalizacyjnych w tylu pomnikach przyrody na terenie jednej gminy...		Konieczne jest sprawdzenie <u>wszystkich</u> pozostałych danych w CRFOP i dokonanie pomiaru ich aktualnych lokalizacji... w terenie...	22.04.2025 D.M.

Jeżeli w powyższej tabeli występują jakiegokolwiek błędy oznaczać to może, że ochrona tychże cennych przyrodniczo obiektów jest albo niewłaściwa albo prawdopodobnie tej ochrony może nie być.

Bardzo proszę o uzupełnienie oznakowania na aktualne: wyraźnie zielone orzelki z koroną lub w przypadku alei duża czerwona tablica.

Uwagi i Prośba:

*Szanowni Państwo,
Jest to mój udział w poprawie ochrony przyrody oraz w poprawie informacji na jej temat
Jest to również sprawdzian dla Państwa – możecie w ten sposób wykazać w jaki sposób
chronicie przyrodę, informujecie o niej i w jaki sposób reagujecie na inicjatywę obywatelską.
A proszę mi uwierzyć w niektórych miejscach jest naprawdę źle.
Będę bardzo wdzięczny za pomoc.
Dziękuję*

